

Juryverslag Boekenleeuw 2016

Eigen auteur eerst. Dat concludeerde de Nederlandse Taalunie twee jaar geleden na een onderzoek naar het grensverkeer tussen Vlaamse en Nederlandse literatuur. De conclusie was opvallend: Nederlandse en Vlaamse lezers grijpen het liefst naar boeken uit hun eigen deel van het taalgebied. Ook boekhandels, bibliotheken, scholen en leesclubs doen dat. En gedrukte media besteden voornamelijk aandacht aan hun eigen auteurs. Zitten lezers werkelijk zo opgesloten in een door landsgrenzen bepaalde cocon? Het onderzoek maakt niet duidelijk of het voor kinderen ook op deze manier geldt: lezen ook zij het liefst boeken die dicht bij huis zijn geschreven?

Gelukkig trekt de organisatie van de Boekenleeuw zich weinig aan van deze constatering. Met deze editie zijn de landsgrenzen juist geslecht. De grenzen gaan open, geheel tegen de populistische Europese trend in. Voor het eerst dingen auteurs uit het volledige Nederlandstalige taalgebied mee naar deze Vlaamse jeugdboekprijs, waar dat omgekeerd al langer het geval is. Meerdere Belgische schrijvers wonnen griffels en Woutertje Pieterse prijzen. En terecht, in de ogen van de jury. Taal is taal en die trekt zich, binnen hetzelfde taalgebied welteverstaan, weinig aan van grenzen.

Het wegvallen van de landsgrenzen had onmiskenbaar invloed op het te beoordelen werk. De stapel boeken was niet alleen groter en gevarieerder maar ook kwalitatief hoogstaander dan bij voorgaande edities van de Boekenleeuw. De kwaliteit van de boeken was uiteraard de enige leidraad voor de jury. Welke verhalen verrasten, verpletterden, ontregelden en zetten de jury in vuur en vlam? Welke boeken pasten goed bij de doelgroep en staken er wat betreft taal en stijl bovenuit?

Er is niet gelet op de woonstee van de auteur, maar aan het eind van de rit stelde de jury vast dat ze vier Nederlandse auteurs had bekroond. Niet dat de schrik ons om het hart sloeg maar de wenkbrauwen fronsten even lichtjes. De zeskoppige jury bestond dit jaar uit vijf Vlamingen en één Nederlander. Dat u het even weet. Wat betreft eigen auteur eerst. Maar dan zet de organisatie de grenzen open en pikken die gretige Hollanders meteen alle prijzen in.

Is daar een reden voor aan te wijzen of is het toeval? De jury tast enigszins in het duister, maar als ze een conclusie moet trekken, dan is dat de volgende: Nederlandse uitgevers lijken relatief meer genegenheid voor het kinderboek te koesteren dan hun zuidelijke vakbroeders. De uitgaves zijn zorgvuldiger, de begeleiding lijkt adequater en we kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat er betere redactie is gepleegd. Er lijkt in Nederland een inniger samenwerking tussen uitgever en auteur te bestaan en dat mogen Belgische uitgeverijen ter harte nemen.

De jury is dit jaar zeer te spreken over de kwaliteit van het ingezonden werk, al houdt het aanbod aan goede en verrassende teksten voor de allerkleinsten nog steeds niet over. Gelukkig is daar **Victor**, de kat die vertelt over een paar dagen uit zijn bijzonder interessante leven. **Catharina Valckx** schreef een fris en ontwapenend verhaal over een kat die vertelt over zijn dagen die, net als de

wolken, van elkaar verschillen: ze zijn heel raar, regenachtig, zonder stroom, stom, veel minder interessant of bijna perfect. De zin voor relativeren die Victor zo typeert werkt aanstekelijk. Het verhaal over Victor is herkenbaar, grappig én bizar. De vele subtiele knipoogjes naar de wereld van de volwassenen, vaak een stelletje egoïsten, maken dit vermakelijke prentenboek gelaagd en in zekere zin ook leeftijdloos.

Naast kat Victor komt de walvis van **Toon Tellegen** te staan. Dat een walvis een tuin met een bankje op zijn rug wil, zodat bezoekers niet meer van zijn rug afglijden - hij heeft de fontein immers al - is praktisch en in het universum van Toon Tellegen volstrekt logisch. Maar zoals het een fabel behoort, krijgt die wens een vervelend staartje. **De tuin van de walvis** is een plaatje in woord en beeld, met adembenemende prenten van Annemarie van Haeringen. Als er één wijze les uit deze fabel mag worden gepuurd, is het wel deze: Walvis: "Vind je me veeleisend?" Sprinkhaan: "Nee hoor, wel veelzeggend!". De jury hoort het u in een volgende huiselijke woordenwisseling graag eens over deze boeg gooien.

Sprankelend, lichtvoetig en humoristisch, en toch gaat er een hele wereld achter schuil. **Hotel Bonbien** van **Enne Koens** is zo'n heerlijk voorleesboek voor negenplussers vol onderkoelde humor en uitbundige gekkigheid dat ook nog eens ergens over gaat. Hoofdpersoon Siri doet denken aan *Madelief* van Guus Kuijer, een eigenzinnig meisje dat zich verwondert over de wereld van volwassenen. Ze denkt dat haar ouders gaan scheiden terwijl die slechts af en toe wat aan het bekvechten zijn. Enne Koens is zo'n auteur die de kunst verstaat om een inkijkje te geven in het hoofd van een kind zonder al te veel uit te leggen.

Aan het begin van **De zee zien** onthult **Koos Meinderts** meteen droog en hard de afloop: Jan valt van de schoorsteenpijp en sterft. Het is de verdienste van de auteur dat de reconstructie die volgt zo meeslepend is. Het is de combinatie van personages, tijdsgeest, emoties en taal die dit boek naar grote hoogte laat stijgen. Het ritme is aangenaam traag, en geeft alle ruimte aan de gebeurtenissen en gevoelens die er echt toe doen. Meinderts ontvouwt de emoties met een grote waarachtigheid én met humor. Nergens verliest hij zich in sensatie of sentiment. *De zee zien* zindert nog lang na, als een gebalanceerd, gevoelig verhaal over de schoonheid én de wreedheid van het leven.

Hoewel een jury altijd hoort te zeggen dat de keuze erg lastig was, en er ook zeker gesoebat werd, was de winnaar duidelijk en onomstreden. Wie zonder veel opsmuk een verhaal kan schrijven dat de lezer bij de strot grijpt en nog lang nazindert, verdient de Boekenleeuw te winnen. Hier is een ervaren schrijver aan het woord die zijn verhaal de tijd heeft gegeven om te rijpen en daardoor is gekomen tot misschien wel het meest uitgepuurde boek in zijn omvangrijke oeuvre.

De Boekenleeuw 2016 is voor **De zee zien.... van Koos Meinderts**.

Antwerpen, 6 november 2016

De jury van de Boekenleeuw bestond uit

Sofie De Jonckheere, Jaap Friso, Katrien Steyaert, Ruth Vande Populiere, Sofie Van der Ven en Christel Van Dyck (voorzitter)